

зустрічних вимог та зобов'язань за операціями з цінними паперами, валютою та реальними активами.

Слід зазначити, що на сьогоднішній день, найбільшу загрозу для банківських установ становлять такі види ризику, які прямо не пов'язані з проведенням банківських операцій. До них слід віднести ризики пов'язані з репутацією банківських установ, з конкуренцією в банківській сфері та операційні. Таким чином, при вирішенні проблем управління фінансовими ризиками, доцільно взяти за основу розробку методики управління окремими видами ризику з метою виявлення, локалізації, вимірювання та контролю над ризиками та мінімізації їх впливу.

Література:

1. Бобиль В. В. Фінансові ризики банків: теорія та практика управління в умовах кризи: монографія / В. В. Бобиль. – Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В Лазаряна. – Дніпропетровськ, 2016. – 298 с.
2. Зверяков М.І. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник / М.І. Зверяков, В.В. Коваленко, О.С. Сергеева. – К.: «Центр навчальної літератури», 2016. – 517 с.
3. Коваленко В.В. Банківський нагляд: Навчальний посібник / В.В. Коваленко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2007. – 262 с.
4. Парасій–Вергуненко І.М. Аналіз банківської діяльності: [навч.–метод. посібник для самост. вивч. дисц.]. / І.М. Парасій–Вергуненко. – К.: КНЕУ, 2003. – 347 с.
5. Примостка Л.О. Банківські ризики: теорія та практика управління [Текст]: монографія / Л.О. Примостка, О.В. Лисенюк, О.О. Чуб; Мін-во освіти і науки України, ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана». – К.: КНЕУ, 2008. – 456 с.
6. Швець Н.Р. Ризики банківських установ: проблеми визначення та управління / Н.Р. Швець // Регіональна економіка. – 2008. – №4. – С. 97–103.
7. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності [Текст]: монографія / [О.В. Дзюблюк, М.Д.Алексеев, В.В.Корнеев та ін.]; за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2017. – 298 с.

Тетяна СТЕЧИШИН

*к.е.н., доцент кафедри банківської справи
Тернопільський національний економічний університет*

НАПРЯМИ УНІВЕРСАЛІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Посилення конкуренції на ринку банківських послуг, яка супроводжується зниженням прибутків, у т.ч. скороченням доходу від маржі з традиційних банківських продуктів, а також збільшенням адміністративних і маркетингових витрат спонукає банки пропонувати клієнтам нові послуги з метою підвищення власної прибутковості та ефективності банківської діяльності. Світова тенденція до універсалізації банківської діяльності передбачає надання банками всього спектру фінансових послуг. Оскільки деякі клієнти воліють мати рахунки в декількох кредитних установах, перед банками постає завдання завоювати їх лояльність.

Прикладом універсалізації банківської діяльності є поєднання банкострахових продуктів. Воно зручне як для споживачів так і для банків. Одним така співпраця забезпечує більш широкий вибір послуг, іншим – зростання продажів і встановлення тісних стосунків із клієнтом порівняно із звичайним наданням послуг.

В силу багатьох причин, в тому числі нарощення конкурентоздатності і завоювання значної частки ринку, модель фінансового супермаркету є найбільш життєздатним варіантом коопераційного співробітництва.

По-перше, фінансовий супермаркет – це модель клієнторієнтованого бізнесу, що являє собою єдиний інтегрований канал доступу споживачів до фінансових послуг.

По-друге, фінансовий супермаркет – це територіальне і маркетингове об'єднання компаній, що пропонують широкий спектр фінансових послуг (банківських, страхових, лізингових, інвестиційних і т.д.).

Аналіз зарубіжного досвіду надання роздрібних фінансових послуг показує, що найбільш економічно виправдане створення фінансового супермаркету на базі банку та страхової компанії. Основне призначення фінансового супермаркету полягає у максимальному задоволенні потреб клієнтів шляхом пришвидшення та полегшення надання їм широкого спектру фінансових послуг в єдиному місці. Модель фінансового супермаркету зображено на рис. 1.

Рис. 1. Модель фінансового супермаркету

Під фінансовим супермаркетом пропонуємо розуміти систему економічних відносин між всіма учасниками фінансового супермаркету (банку, страхової компанії, інвестиційної компанії тощо), а також між їх об'єднанням та клієнтами з приводу надання їм фінансових послуг в єдиному місці та під єдиним брендом для більш якісного задоволення їх потреб (економії часу, зменшення витрат тощо).

Відмінними рисами фінансового супермаркету від інших фінансових інститутів можна вважати:

1. Можливість створення додаткової вартості.
2. Нові стандарти обслуговування: високий рівень сервісу та індивідуальний підхід до кожного клієнта.
3. Завищені вимоги до персоналу фінансового супермаркету.
4. Впровадження новітніх фінансових продуктів.

Аналіз літературних джерел дозволяє визначити переваги та недоліки співпраці окремих інститутів у вигляді фінансового супермаркету та виявити позитивні та негативні фактори. Їх характеристика подана у табл. 1.

Таблиця 1

Переваги та недоліки функціонування фінансового супермаркету [1]

	Для клієнтів	Для учасників фінансового супермаркету	
		Банк	Страхова компанія
<i>Переваги</i>	можливість економії власних ресурсів (часу, енергії)	економія адміністративних, управлінських, маркетингових і технологічних ресурсів	
	замкненість сервісу, тобто всі питання - юридичні, нотаріальні, страхові і т. п. - можна вирішити, не виходячи за межі одного офісу	підвищення конкурентноздатності	
	можливість придбати страховий поліс дешевше ніж у страховій компанії	зростання обсягів продажу послуг	
	можливість отримання консультацій із потрібних клієнтові продуктів і послуг	можливість роботи з конкретно зацікавленою аудиторією	
	сервіс після продажу у вигляді безкоштовної правової та консультаційної підтримки	розширення діяльності і клієнтської бази	
	стимулювання розвитку культури обслуговування клієнтів	впровадження спеціальних партнерських програм у межах фінансового супермаркету	доступ до нових каналів продажу своїх продуктів і нових клієнтів у межах одного офісу
	підвищення якості послуг і недопущення незадовільного рівня сервісу у супермаркеті	акумулявання коштів і створення ресурсної бази для реалізації програм кредитування	зростання рівня лояльності з боку клієнтів за рахунок їхньої довіри до банку, з яким співпрацюють ці інститути
	<i>Недоліки</i>	відсутність необхідного продукту (наприклад, страхового)	потреба у перекваліфікації персоналу та додатковому навчанні
не надання послуги страхування, що потребує значного документообігу		необхідність мінімізації часу продажу продуктів, синхронізації каналів надходження інформації про продукти, створення програмного продукту, здатного об'єднати весь перелік послуг	
ускладнення вибору одного з альтернативних варіантів через фінансову неграмотність, поява недовіри клієнта щодо достовірності даних		необхідність формування значного набору альтернативних послуг, продукти мають бути порівняними один з одним	

Отже, фінансовий супермаркет – це концепція перспективного, інноваційного розвитку діяльності комерційного банку, згідно з якою клієнт повинен не тільки задовольнити в банку потреби в банківському обслуговуванні, але й отримати ширший спектр послуг, зокрема послуги страхових, консалтингових, інвестиційних, лізингових, маркетингових, аудиторських, юридичних, брокерських, ріелторських та інших компаній.

Література:

1. Новикова М. В. Фінансовий супермаркет як форма інтеграції банків і страхових компаній [Електронний ресурс] / М. В. Новикова, М. С. Свиридович // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. – 2014. – №38. – С.76-86. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppri_2014_38_16

2. Стебельська І. М. Інтернет-супермаркет фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=1239>

3. Малахова О. Л. Організаційні основи співпраці комерційних банків і страхових компаній [Текст] / О. Л. Малахова // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2013. – Вип. 18. – С. 92-105.

Катерина СТЕЦЮК

студентка групи ЕУП-21

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Метлушко О. В.

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ТА МІНІМІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ

Банківські ризики становлять цілісну систему, кількісний та якісний склад якої динамічно змінюється внаслідок розробки нових банківських продуктів, поширення систем автоматизації банківських операцій, транснаціоналізації банківської діяльності. Це обумовлює потребу в комплексній класифікації ризиків банківської діяльності.

Цінність якісної класифікації банківських ризиків полягає у доцільності її використання для пошуку внутрішніх резервів підвищення ефективності управління ризиками банківських операцій. Якісна класифікація банківських ризиків повинна ґрунтуватись на врахуванні впливу зовнішніх та внутрішніх ризикоутворюючих факторів. Варто зауважити, що часто дослідники, вивчаючи методи управління різними видами банківських ризиків, недостатню увагу приділяють їх систематизації. Разом з тим чітке розуміння взаємозв'язків між окремими видами ризику банків є основою адекватної оцінки можливих наслідків їх впливу на фінансовий стан банку.

Національний банк України в Методичних вказівках з інспектування банків «Система оцінки ризиків» з метою здійснення банківського нагляду виділив дев'ять категорій ризику, а саме: кредитний, ліквідності, зміни відсоткової ставки, ринковий, валютний, операційно-технологічний, репутації, юридичний та стратегічний. Ці категорії не розглядаються регулятором як взаємовиключні: Національний банк визнає, що «будь-який продукт або послуга може наражати банк на декілька ризиків», проте для зручності аналізу їх рекомендується виявляти та оцінювати окремо. Значна кількість альтернативних класифікацій банківських ризиків, на думку В. Зотова, пов'язана із різноманіттям існуючих ризиків, які виникають при здійсненні як активних, так і пасивних операцій банку [1, с. 40].

Вітчизняні та закордонні дослідники виокремлюють різні ознаки, що можуть бути використані при класифікації банківських ризиків. Аналіз різних варіантів класифікації ризиків вказує на наявність певних невідповідностей щодо трактування поняття та сутності окремих видів ризиків. Таким чином, постає завдання їх подальшої систематизації з урахуванням поточних тенденцій розвитку банківської діяльності. Основним результатом такої систематизації, як правило, стає розширення класифікаційних ознак групування банківських ризиків. На нашу думку, надмірне ускладнення їх ієрархії призводить до неможливості виконання такою класифікацією своєї основної функції – створення умов для ефективного управління банківською діяльністю.